

ID-1485
C-2
8-12-1992

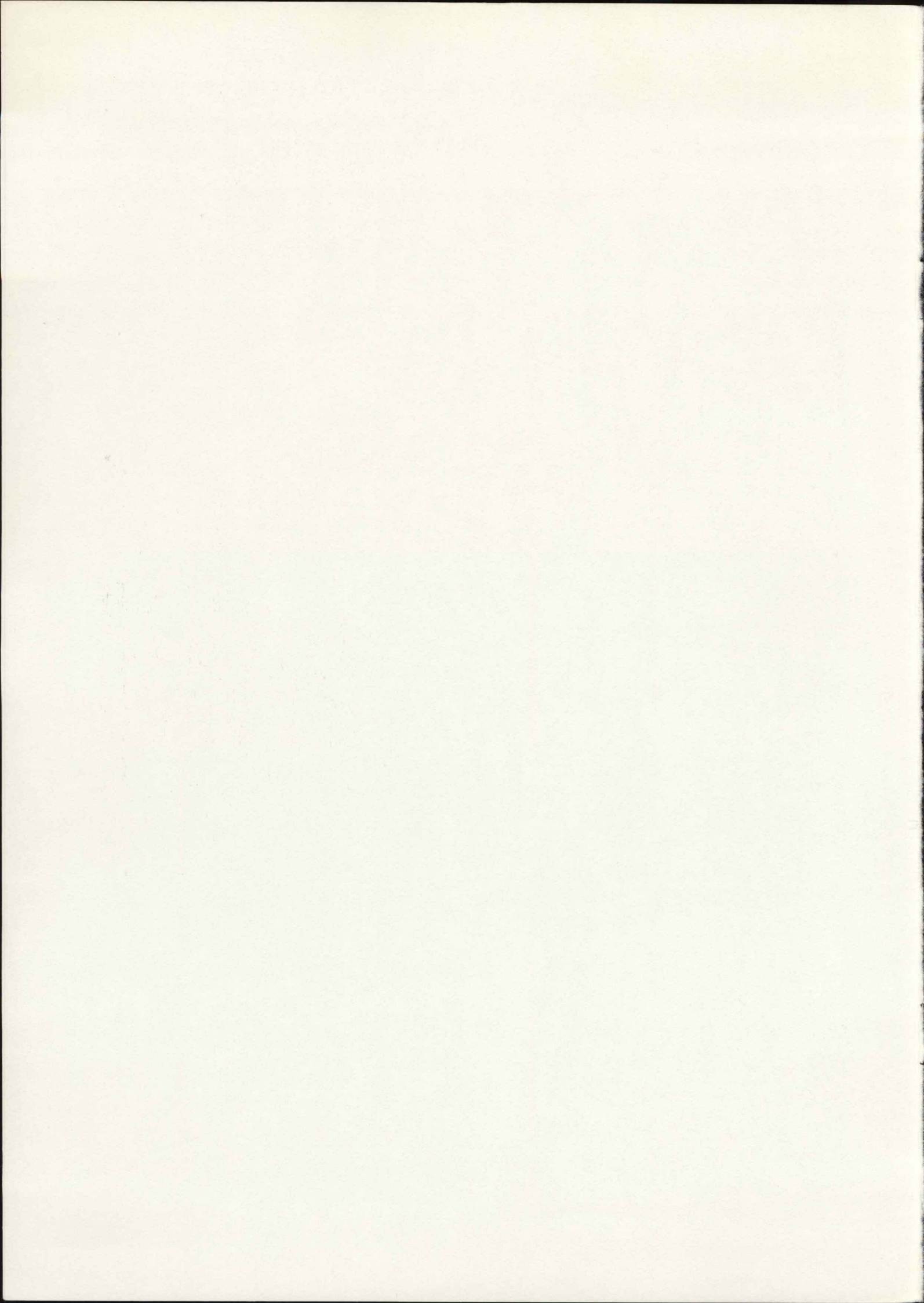
1.110519138003

NOORDWIJK BINNEN
gemeente Noordwijk

BESCHERMDE STADS- EN DORPSGEZICHTEN

BESCHERMDE STADS- EN DORPSGEZICHTEN

INGEVOLGE ARTIKEL 20 VAN DE MONUMENTENWET

NOORDWIJK BINNEN gemeente Noordwijk

Toelichting op het besluit tot aanwijzing van Noordwijk Binnen als beschermd dorpsgezicht

Het beschermde dorpsgezicht omvat het op bijgaande kaart (Rijksdienst voor de Monumentenzorg, tekening nummer 276) door een stippellijn omgrensde gebied.

Publikatie van de **Rijksdienst voor de Monumentenzorg.**

Oktober 1987.

Inleiding

De gemeente Noordwijk ligt in het uiterste noordwesten van de provincie Zuid-Holland. Het gemeentelijke grondgebied omvat de duinstrook tussen Kennemerland en de gemeente Katwijk en een deel van de geestgronden daarachter, die verder voornamelijk tot de gemeente Noordwijkerhout behoren. Hierin liggen twee afzonderlijke dorpskernen, namelijk het al in de Middeleeuwen ontstane oorspronkelijke dorp Noordwijk (Binnen) en het in de 17de eeuw als visserswijk daarvan opgekomen en later tot badplaats getransformeerde Noordwijk aan Zee.

Waar in het ruimtelijk beeld van Noordwijk aan Zee weinig meer herinnert aan het verleden heeft de oude kern van Noordwijk Binnen ondanks de ook hier in de afgelopen decennia opgetreden veranderingen haar historische karakter in structuur en beeld in belangrijke mate behouden. Dat is met name het geval in de omgeving van de Voorstraat, vanouds de hoofdstraat van het dorp. Daarbuiten is weliswaar het oorspronkelijke stratenpatroon grotendeels intact gebleven maar het ruimtelijk beeld is er door functieveranderingen, saneringen en ruimtelijk-functionele schaalvergroting gedurende de laatste twee decennia vrij ingrijpend beïnvloed.

De dorpsaanleg is kenmerkend voor de eerste nederzettingen, die in het Hollandse kustgebied in de vroege Middeleeuwen opkwamen in samenhang met de heroccupatie van dit gebied, dat de oorsprong vormt van het latere graafschap Holland. Die nederzettingen ontstonden langs de oudste verbindingswegen over de voor permanente bewoning in die tijd het best geschikte strandwallen achter de kustlijn op die plaatsen, waar in de periode van de eerste kerstening (8ste eeuw) terzijde van die wegen de eerste kapellen werden gesticht. Noordwijk Binnen, waarvan de Voorstraat als oudste kern deel uitmaakt van de oude doorgaande hoofdweg over de strandwal, is van die ontwikkeling één der gaafst bewaarde voorbeelden.

Deze omstandigheid vormt te zamen met een juist aan die Voorstraat belangwekkend historisch bebouwingsbeeld, gekoppeld aan een historisch waardevolle inrichting van de openbare ruimte, het hoofdmotief voor het besluit tot aanwijzing van dit oudste deel van de dorpskern van Noordwijk Binnen als beschermd dorpsgezicht.

Ontstaan en ontwikkeling

Noordwijk (Binnen) ligt op de meest westelijke strandwal uit een reeks van drie, die zich achter de Hollandse duinenrij, en min of meer

evenwijdig daaraan, uitstrekt. Strandwallen zijn langgerekte zandruggen in het landschap, die vóór het begin van de jaartelling door de zee zijn gevormd in afwisselende perioden van rijzing en daling van het zeeniveau. Tussen die strandwallen liggen lagere strandvlakten, waarin naast zand ook klei en veen kunnen voorkomen. Zo'n strandvlakte bevindt zich ook tussen de meest westelijke strandwal en de na het begin van de jaartelling gevormde duinenrij. Ten oosten van dit stelsel ligt het uitgestrekte veengebied van het 'groene hart van Holland'. De relatief hoog gelegen en goed afwaterende strandwallen, plaatselijk ook oeverwallen langs de grote rivieren, vormden bij de (her)occupatie van westelijk Nederland in de vroege Middeleeuwen de eerste bewoningsplaatsen. Van daaruit werd sedert de 11de eeuw het achterliggende veengebied op grote schaal ontgonnen. Ook de eerste wegen werden erop aangelegd. Enkele kilometers ten zuidwesten van het huidige dorp Noordwijk mondde in die vroege Middeleeuwen de voornaamste tak van de Rijn in zee uit, met onderbreking van het strandwallenstelsel. Sinds de 9de en 10de eeuw echter slibde deze tak steeds meer dicht en vond de grootste waterafvoer plaats via nieuw gevormde zuidelijker takken (Lek, Waal/Merwede).

Het oorspronkelijke mondingsgebied van de Rijn tussen Noordwijk en Katwijk vormt op grond van schriftelijke bronnen één van de kerngebieden van het latere graafschap Holland. De stichting van de kerk van het eveneens op een strandwal gelegen Oegstgeest, en waarschijnlijk ook die van Noordwijk en Voorhout, dateert uit de periode van de eerste kerstening in de 8ste eeuw. Naar de legende wil zou de eerste kerk of kapel van Noordwijk zijn gesticht nabij het graf van de prediker Sint Jeroen, die hier in het jaar 857 door de Noormannen zou zijn gemarteld en gedood. De oudst bekende schriftelijke vermelding van een aan deze heilige gewijde kerk alhier dateert echter uit 1303. De legende werd versterkt toen men in 1429 meende, de schedel van de prediker gevonden te hebben en vanaf dat jaar tot de Reformatie was Noordwijk bedevaartplaats van Sint Jeroen. Sedert de Franse Tijd is het dat voor de Rooms Katholieken opnieuw.

Uit de 10de eeuw is de aanwezigheid in dit gebied bekend van uitgestrekte regalen of koningsgoederen onder de naam 'Northgo', die kan worden uitgelegd als 'Noordelijke Go(uw)', dat wil zeggen het gebied ten noorden van de Rijn. Die naam werd in de loop der tijd verbasterd tot Noirtich en sedert de 16de eeuw tot Noortwyck of Noordwijk. Zij gold zowel de heerlijkheid als het dorp,

dat daarin tot ontwikkeling was gekomen. De heerlijkheid omvatte aanvankelijk een vrij uitgebreid grondgebied maar werd in de loop der tijd in verschillende ambachten opgesplitst. In 1604 werden de afzonderlijke ambachtsheerlijkheden echter weer samengevoegd, verheven tot Hoge Heerlijkheid en verleend aan de bekende Leidse patriëer Jan van der Does (Douza), wiens nazaten de heerlijkheid tot 1810 in bezit hielden. De residentie van de heren van Noordwijk was het huis Offem ten zuidoosten van het dorp. Het landgoed bestaat nog; het huis werd echter in 1953 afgebroken.

Over de vroegste ontwikkeling van het dorp is weinig met zekerheid bekend. In de 14de eeuw echter bleek de nederzetting zich snel te ontwikkelen tot aanzienlijk meer dan alleen maar een kleine agrarische gemeenschap. Er werden instellingen gesticht, die men toen voornamelijk in de steden aantrof, zoals het Heilige Geesthuis (armenhuis), het Gasthuis (1340) en de vermelding van een marktveld in die periode duidt op handelsactiviteiten en stedelijke aspiraties. Die leidden in 1398 tot een verzoek van een aantal ingezetenen aan de landsheer, Albrecht van Beieren, om verlening van stadsrechten. Dat verzoek werd ingewilligd maar door de tegenwerking van lokale bestuurders na korte tijd alweer ingetrokken, op een aantal privileges na. Niettemin ging de stichting van typisch stedelijke instellingen gewoon door. In 1420 werden de Sint Joris- of Voetboogdoelen opgericht, in 1535 een Latijnse School, in 1570 de Waag en tijdens de Republiek een 'Fransche Kostschool voor Jonge Heeren' (1638) en tenslotte een Franse Dameskostschool (1728). Van de genoemde instellingen bestaan thans nog de Sint Jorisdoelen.

Het marktveld, terzijde van de Voorstraat, werd later omgedoopt in Lindenplein. De in de Hollandse steden en dorpen in 1494 en 1514 gehouden enquête voor de belastingheffing geeft als voornaamste middelen van bestaan op de visserij, akkerbouw en in mindere mate de veeteelt. Binnen de heerlijkheid en met name het dorp bevinden zich dan circa 300 'haardsteden', dat wil zeggen woningen, en dat aantal stijgt ver uit boven dat van het gemiddelde Hollandse dorp en zelfs van menige kleine stad in die tijd.

Sedert de 16de eeuw, tot in de 20ste eeuw, vond rondom het dorp de teelt plaats van geneeskrachtige kruiden, niet in de laatste plaats gestimuleerd door de in 1575 gestichte Leidse Universiteit en de daaraan verbonden Hortus Botanicus. Tegelijkertijd verplaatste zich de visserij naar het opkomende Noordwijk Buiten, later Noordwijk aan Zee

gevallen ook een transportfunctie.

De meer ingrijpende wijzigingen in de oorspronkelijke ruimtelijke structuur zijn alle van recenter datum, uit de jaren zestig en zeventig. Deze behelsden onder meer de sanering van verkrotte woonbuurtjes uit de laat 19de-eeuwse verdichtingsperiode, de vestiging van grootschalige winkelbedrijven met bijbehorende parkeerruimte, grootschalige bebouwing voor een aantal openbare en bijzondere functies, de reconstructie (verbreding) van de Heilige Geestweg en tenslotte de aanleg van de Nieuwe Offemweg, waardoor de dorpskern van het landgoed Offem werd afgesneden. Voorts de verlenging van de (Nieuwe) Zeestraat naar de Heilige Geestweg.

Huidig ruimtelijk karakter

In de huidige ruimtelijke structuur van Noordwijk Binnen is het historische verband met het middeleeuwse wegenpatroon en de hoofdverkaveling van de geestgronden op en langs de strandwal, waarop het dorp tot stand kwam, nog goed herkenbaar. Dat oorspronkelijke wegenpatroon onderging in de loop der eeuwen slechts relatief geringe wijzigingen. Bij de dorpsuitbreidingen sinds de late 19de eeuw is duidelijk aangehaakt op de reeds bestaande hoofdverkavelingsstructuur en zelfs recente ruimtelijke ontwikkelingen in de periferie zijn daar nog enigszins op georiënteerd.

De strandwal manifesteert zich ook nu nog duidelijk in het ruimtelijke beeld van de dorpskern door opvallende niveauverschillen. De kruin ervan wordt min of meer gemarkeerd door de Offemweg (zuidoostelijke achterweg van de Voorstraat), het tracé Molenstraat-Bronckhorststraat aan de noordwestzijde en de Douzastraat (Oude Zeeweg) in het zuidwesten, waar de strandwal bijna abrupt eindigt. Dit laatste manifesteert zich ter plaatse in het sterk aflopen van de Voorstraat en de erven ten zuidwesten van de Douzastraat. Het restant van de Woensdagse Watering ter plaatse accentueert de beëindiging.

De Voorstraat is nog altijd bij uitstek de hoofdstraat van het dorp. Dat kenmerkt zich onder meer in de opbouw van het dwarsprofiel, de dichtheid en schaal van de bebouwing, het uiterlijk aspect daarvan en de situering aan deze straat van vrijwel alle bestuurlijke en geestelijke instellingen en openbare voorzieningen. Het bebouwingsbeeld is zeer monumentaal, in tegenstelling tot dat van de overige straten. Vanaf de betrekkelijk smalle uiteinden verwijdt de straat zich geleidelijk naar het midden toe en loopt daarbij ook geleidelijk op tot een hoogste punt, dat ongeveer tussen de hervormde kerk en het Lindenplein ligt.

Aan de noordwestzijde sluiten het Lindenplein en het kerkhof van de hervormde kerk op de Voorstraat aan, die zich ter plaatse van het kerkhof verwijdt tot een bijna pleinachtige ruimte met boeiend zicht op de kerk en op het laat 19de-eeuwse raadhuis. Door het gebogen beloop en de dubbelzijdige beplanting met geschoren lindebomen heeft de Voorstraat een ruimtelijk intiem karakter. Het karakter van het Lindenplein komt daarmee in grote trekken overeen. Weliswaar is de breedte wat groter maar die wordt gecompenseerd door de beplanting met vier rijen lindes.

Tot vrij kort geleden maakte de Voorstraat nog deel uit van de doorgaande route over de strandwal en tot 1961 reed zelfs de tram (naar Noordwijk aan Zee) er nog door. Het doorgaande verkeer wordt thans omgeleid via de Nieuwe Offemweg, die ten zuidoosten ervan min of meer evenwijdig werd aangelegd.

Vanuit de Voorstraat heeft de dorpskern zich via een aantal dwarsstraten en een parallelstraat (Molenstraat) in noordwestelijke richting ontwikkeld, vermoedelijk enerzijds omdat de Voorstraat langs de zuidoostelijke rand van de kruin van de strandwal loopt en anderzijds omdat de situering van het landgoed Offem, vanouds de residentie van de heren van Noordwijk, uitbreiding in die richting in de weg stond. De huidige Douzastraat en Pickéstraat vormen de oudste verbinding met Noordwijk aan Zee, die in het verleden Oude Zeeweg heette. Het karakter van de straat wordt plaatselijk nog vrij sterk bepaald door een aantal agrarische bedrijven met bijbehorende bebouwing aan de zuidwestzijde ervan. De straat is eenzijdig met lindes beplant. De smalle Kerkstraat heeft zich gedurende de laatste decennia van een intiem woonstraatje met wat kleine bedrijftjes getransformeerd in een winkelpromenade, waardoor het oorspronkelijke karakter van zowel de openbare ruimte als de bebouwing ingrijpend is gewijzigd. Ook de haaks hierop staande Molenstraat en Bronckhorststraat hebben hun oorspronkelijke karakter goeddeels verloren.

De Nieuwe Zeestraat, die sinds de 17de eeuw de belangrijkste verbinding vormt tussen de kernen Noordwijk Binnen en Noordwijk aan Zee, werd in de jaren zeventig langs de oude trambaan doorgetrokken naar de Heilige Geestweg tegenover de hervormde kerk. Het beloop van de Heilige Geestweg werd bij die gelegenheid rechtgetrokken, waardoor dit ontmoetingspunt van kerkhof en (verkeers)straten, ook door het ontbreken van omsluitende bebouwing, een amorphe ruimte is geworden. De laatste dwarsstraat is

de Wilhelminastraat, die kort na de eeuwwisseling van een nagenoeg onbebouwde landweg langs de Dinsdagse Watering werd getransformeerd tot de huidige, niet onaardige maar evenmin bijzondere, woonstraat. Alleen het korte stukje tussen de Heilige Geestweg en Voorstraat sluit qua karakter op de laatste aan.

Van de door deze straten en enkele secundaire woonstraatjes omsloten oorspronkelijke open terreinen is het merendeel ten offer gevallen aan de parkeerbehoefte van enkele grootwinkelbedrijven aan de Kerkstraat.

Alleen aan de periferie van de oude kern komen nog grotere open terreinen van een rudimentair agrarisch karakter voor.

Niet geheel verklaarbaar is het onregelmatige beloop van de Offemweg en het traject Van Limburg Stirumstraat-Heilige Geestweg. Beide kunnen worden opgevat als oorspronkelijke achterstraten van de Voorstraat en vooral de Offemweg vertoont daarvan plaatselijk nog duidelijke kenmerken in de vorm van tuinmuren en diverse bijgebouwen. In het verleden heette deze weg dan ook gewoon 'Achterbuurt'. Het traject Van Limburg Stirumstraat-Heilige Geestweg stond tot de 19de eeuw bekend als 'Straat achter de Kerk'. Aan de zuidoostzijde van de Offemweg bevinden zich de nog altijd functionerende Sint Jorisdoelen op een terrein, dat ooit door de heren van Noordwijk daartoe werd afgestaan en dat tot de aanleg van de Nieuwe Offemweg aan het landgoed Offem grensde. De aanleg van deze en enkele andere rondwegen alsmede de aanleg van nieuwbouwwijken hebben de historische kern nagenoeg van de omringende geestgronden geïsoleerd. Niettemin resteert daarvan nog zoveel, ook tussen Noordwijk Binnen en Noordwijk aan Zee, dat het dorpsilhouet, mede door de vrij geringe hoogteontwikkelingen van de latere uitbreidingen, zich duidelijk in het landschap aftekent. Dat silhouet wordt geaccentueerd door de torens van de beide dorpskernen. Op de als bijlage opgenomen inventarisatiekaart is de historisch-ruimtelijke waarde van Noordwijk Binnen in de huidige verschijningsvorm met het oog op de aanwijzing als beschermd dorpsgezicht in hoofdlijnen weergegeven.

Beschermd gebied

Op basis van de voorgaande beschrijvingen van de historisch (-ruimtelijke) ontwikkeling en de weerslag daarvan in het huidige ruimtelijke karakter is de begrenzing van het beschermde dorpsgezicht Noordwijk Binnen beperkt gehouden tot het gebied Voorstraat en omhouding (zie bijgevoegde kaart, Rijksdienst voor de Monumentenzorg, nummer

276). Buiten dit gebied is weliswaar het oorspronkelijke stratenpatroon nog grotendeels intact maar de verdere ruimtelijke opbouw en het bebouwingsbeeld aldaar zijn niet van zodanige historische waarde te noemen, dat de aanwijzing van een beschermd dorpsgezicht en de rechtsgevolgen vandien daar gerechtvaardigd zouden zijn.

Overwogen is, het begin van de Goeweg met onder andere de daaraan gelegen buitenplaats Calorama bij de aanwijzing te betrekken. Daarvan is afgezien omdat de historisch-ruimtelijke relatie tussen Voorstraat en Goeweg door de aanleg van het vormloze verkeersplein op het ontmoetingspunt met de Nieuwe Offemweg grondig is verstoord.

Het landhuis Calorama zelf is reeds beschermd ingevolge artikel 9 en 10 van de Monumentenwet. Wel opgenomen binnen de begrenzing van het beschermde dorpsgezicht is de rooms-katholieke Sint Jeroenskerk daar deze een dominante rol speelt in het ruimtelijk beeld van Noordwijk en refereert aan de historische status van bedevaartplaats.

Binnen het als beschermd dorpsgezicht aangewezen gebied zijn de historische waarden, waarop de beschermende maatregel is gericht, niet overal gelijk van aard en gewicht. In het hierna volgende zullen deze dan ook nader worden gespecificeerd.

Nadere typering te beschermen waarden

In het gehele als beschermd dorpsgezicht aangewezen gebied is de historisch-ruimtelijke structuur, het historische patroon van straten, wegen, paden en open ruimten in samenhang met de schaal van de bebouwing van belang. In de beschrijving van het huidige ruimtelijke karakter is op dat aspect al in grote lijnen ingegaan.

Daarnaast zijn, met name aan de Voorstraat en het Lindenplein, de profilering en inrichting van de openbare ruimte, de verkavelings- en bebouwingsstructuur en veelal ook de vormgeving van de bebouwing van betekenis.

De verkaveling is overwegend haaks op de straten gericht. Vooral aan de zuidoostzijde van de Voorstraat is de verkaveling diep; de breedte varieert sterk en lijkt afhankelijk van de historische status van het desbetreffende perceel. Kenmerkend voor de ruimtelijke opbouw is de nagenoeg aaneengesloten wijze van bebouwen in vrij strakke rooilijnen aan de straat. Schijnbaar want tussen diverse afzonderlijke panden is een zijpad of brandgang aanwezig, die aan de straatzijde soms verborgen gaat achter een poortje of overbouw. In een enkel geval wordt de bebou-

wing onderbroken door een zijtuin, een ook in het verleden nooit bebouwd perceel, zoals op de hoek van de Voorstraat en het Lindenplein naast het huis Lindenhof (de voormalige Franse Kostschool). De achtererven zijn overwegend afgeschermd van de openbare ruimte door tuinmuren, tuinhekken, bijgebouwen of woonbebouwing van later datum.

Met name waar deze diepe binnentuinen zijn begroeid met hoog opgaand geboomte spelen zij een belangrijke rol in het ruimtelijk beeld, dat ook overigens in hoge mate wordt bepaald door boombeplanting.

Van bijzondere waarde is in dit verband de profilering en inrichting van de Voorstraat en het Lindenplein. Het dwarsprofiel van de Voorstraat kent een indeling in zeven gebruikszones: een centrale rijweg, geflankeerd door achtereenvolgens rabatstroken, waarin geschoren linden zijn geplant, brede goten en tenslotte voetgangersstroken direct langs de voorgevels van de bebouwing met daarin voor een aantal panden nog een particuliere stoep, die soms door middel van stoeppalen of een ijzeren hek van de openbare ruimte is afgescheiden. Hetzelfde is het geval op het Lindenplein met dien verstande, dat hier twee rijwegen een geplaveide middenstrook omzomen, die herinnert aan de oorspronkelijke marktfunctie. De uiteinden van die zone worden gemarkeerd door twee van de drie monumentale natuurstenen dorpspompen. De derde staat terzijde van het breedste deel van de Voorstraat bij de kerk. Het bestratingsmateriaal bestaat uit gebakken klinkers, ook voor de voetgangerszones.

De Offemweg is een typische achterweg, waarop de meeste erven aan de Voorstraat via poortjes in de tuinmuren ontsluiten. Een zeer opmerkelijke open ruimte aan de zuidoostzijde ervan is het schietterrein van de Sint Jorisdoelen met zijn schietpaal en door bomen geflankeerde schietbaan. De erfscheiding met de openbare weg wordt gemarkeerd door een bomerij. In de zuidelijke richting sluit daar een hoge tuinmuur op aan, die vroeger de grens vormde tussen de dorpskern en het landgoed Offem. Aan het einde ervan bevindt zich het oorspronkelijke toegangshek met portierswoning van dat landgoed.

Het bebouwingsbeeld is gevarieerd maar heeft zich ontwikkeld binnen de historische bebouwingsschaal. Het is met name aan de Voorstraat van monumentaal karakter. Hoewel lijstgevels van 18de- en 19de-eeuws karakter enigszins de boventoon lijken te voeren treft men aan de Voorstraat nog verschillende trap- en klokgevels, soms met pinakels, aan uit de 17de en zelfs late 16de eeuw. Van de 18de-eeuwse patriciërshuizen

is het pand Voorstraat 69 wellicht het fraaiste voorbeeld. Opmerkelijk is, dat deze patriciërshuizen bijna uitsluitend aan de zuidoostzijde van de Voorstraat zijn gesitueerd. De breedte van de gevels varieert al naar gelang de breedte van de percelen die op zichzelf weer afhangt van splitsing of samenvoeging in het verleden en daardoor de nodige variaties te zien geeft. De gevelbreedte varieert navent van twee tot vijf traveeën of vensterassen, die verder verticaal zijn geleed.

Aan de Voorstraat, het Lindenplein en het begin van de Kerkstraat bedraagt de gemiddelde bouwhoogte twee lagen, waarbij overigens de totale goot- of nokhoogte per pand door onderlinge verschillen in verdiepingshoogte al evenzeer varieert. Buiten dit kerngebied is de gemiddelde bouwhoogte lager; meestal niet meer dan een begane-grondetage en een zolderverdieping in de kap. Van de smallere panden (twee à drie traveeën) zijn de nokken van de daken overwegend haaks op de straat gericht, van de bredere evenwijdig daaraan.

Daarbij komt het voor, dat achter een langskap aan de straat enkele haaks daarop staande kappen schuil gaan.

De gevels zijn afwisselend uitgevoerd in schoon metselwerk (baksteen), met name de oudere trap-, klok- en puntgevels, of gepleisterd en geschilderd. De kozijnen, deuren, ramen en gootlijsten zijn in hout uitgevoerd en vervolgens geschilderd. De overwegend steile kappen zijn gedekt met merendeels roodgebakken pannen.

Het ruimtelijke beeld wordt sterk gedomineerd door de beide kerken. De hervormde kerk, de oorspronkelijke dorpskerk, is een grote gotische kruiskerk met ingebouwde zware toren, driebeukig pseudo-basilicaal schip en vijfzijdig gesloten koor uit de 15de eeuw. De omvang en de rijke detaillering van de kerk zullen verband houden met de vroegere status van bedevaartskerk. Die status vindt men, hernieuwd, terug in de rooms-katholieke Sint Jeroenskerk tegenover het Lindenplein. Zowel de omvang van deze kerk als de gehanteerde bouwstijl, neogotiek, zijn vrij ongebruikelijk voor de bouwtijd (1927). Als zodanig en als ruimtelijke afsluiting van het Lindenplein is de kerk van belang voor het dorpsgezicht.

Van de overige gebouwen, die in het bebouwingsbeeld opvallen, moeten worden genoemd het huis Lindenhof aan het Lindenplein en het raadhuis. Het eerste betreft de voormalige Franse Kostschool, waarin thans een dependance van een Haags kinderziekenhuis is gevestigd. De huidige verschijningsvorm dateert uit de late 18de eeuw. Het raadhuis werd in 1887 gebouwd

naar ontwerp van de bekende architect Nicolaas Molenaar, een leerling van P.J.H. Cuypers, in Hollandse Neorenaissancestijl en later in spiegelbeeld gecopieerd als raadhuis te Woerden. Het valt zowel door de bouwstijl als de situering duidelijk in het oog. Het uit 1618 daterende Weeshuispoortje is er op harmonieuze wijze in opgenomen. Dat is niet het geval met de thans uitgevoerde uitbreiding van het raadhuis.

Rechtsgevolg bescherming

Ter effectuering van de bescherming van het aangewezen dorpsgezicht moet ingevolge artikel 37, achtste lid, van de Wet op de Ruimtelijke Ordening een bestemmingsplan ontwikkeld worden. (Het ligt inmiddels in de bedoeling, deze verplichting in de Monumentenwet zelf op te nemen.)

De toelichting bij de aanwijzing als beschermd dorpsgezicht kan daarbij wat het beschermingsbelang betreft als uitgangspunt dienen.

Doel van de aanwijzing is, de karakteristieke, met de historische ontwikkeling samenhangende, structuur en ruimtelijke kwaliteit van het gebied te onderkennen als zwaarwegend belang bij de verdere ontwikkelingen daarbinnen.

De aanwijzing beoogt op die wijze een basis te geven voor een ruimtelijke ontwikkeling, die inspeelt op de aanwezige kwaliteiten, daarvan gebruik maakt en daarop voortbouwt.

Geraadpleegde literatuur:

Aa, A.J. van der
Aardrijkskundig Woordenboek der
Nederlanden. dl. 8. Gorinchem,
1846.

Blok, D.P.
'Inleiding' in: S.J. Fockema Andreae,
Warmond, Valkenburg en Oegstgeest.
Dordrecht, 1976.

Cock, J.K. de
Bijdrage tot de historische geografie
van Kennemerland op fysisch-geogra-
fische grondslag. Groningen, 1965.

Enquête up 't stuck der verpondinghe
etc. (red. R. Fruin). Leiden, 1876.

Informatie up den staet faculteit etc.
(red. R. Fruin). Leiden, 1866.

Kloos, J.
'De St. Jorisdoelen te Noordwijk'.
Leids Jaarboek, (1909) 113-143.

Kloos, J.
'De Hof van Holland'. Leids Jaarboek,
(1910) 153-166.

Kloos, J.
Noordwijk in de loop der eeuwen.
Noordwijk, 1928.

Kort, J.C.
Archief van het huis Offem (en de
familie van Limburg Stirum, Doys en
van der Does). 's-Gravenhage, 1983.

Meer, K. van der
De bloembollenstreek; de bodemkar-
tering van Nederland, no. II. Wage-
ningen, 1952.

Moerman, H.J.
Nederlandse plaatsnamen. Brussel,
1956.

I. Tirion
Tegenwoordige Staat der Nederlan-
den. dl. 6. Amsterdam, 1746.

Verwijs, E. en Verdam, J.
Middelnederlandsch Woordenboek.
dl. III. 's-Gravenhage, 1894.

Colofon:

Uitgave van de Rijksdienst voor de
Monumentenzorg, Zeist.

Historisch-geografisch en stede-
bouwkundig onderzoek:
Rijksdienst voor de Monumentenzorg,
Zeist.

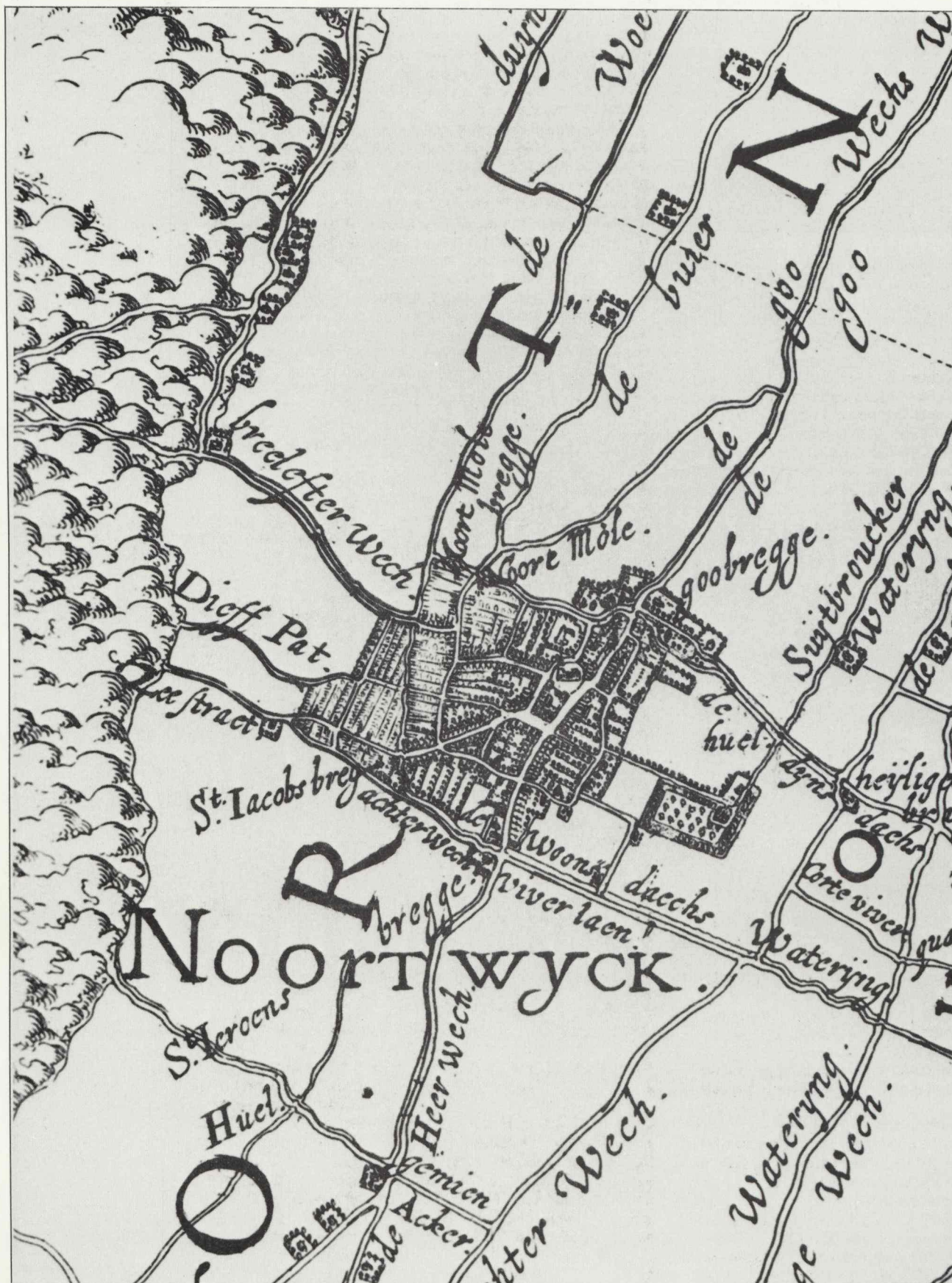
Foto's:
Dienst van het Kadaster en de
Openbare Registers, Apeldoorn (afb.
2);
Rijksdienst voor de Monumentenzorg,
Zeist (afb. 1, 3, 4, 5);
Topografische Dienst, Emmen
(omslag).

Kaarten en illustratie in de tekst:
Rijksdienst voor de Monumentenzorg.

Verkoopprijs f 10,-.
Deze publikatie is schriftelijk of
telefonisch te bestellen bij het
Distributiecentrum DOP
Postbus 20014
2500 EA 's-Gravenhage.
Telefoon: 070-78 98 80.
Onder vermelding van bestelnummer
of ISBN 90 346 1225 2.

Druk:
Staatsdrukkerij, 's-Gravenhage.

Afb. 1. F. Balthasars, De kaart van het hoogheemraadschap van Rijnland, 1972 (facsimile herdruk van 1615), fragment.

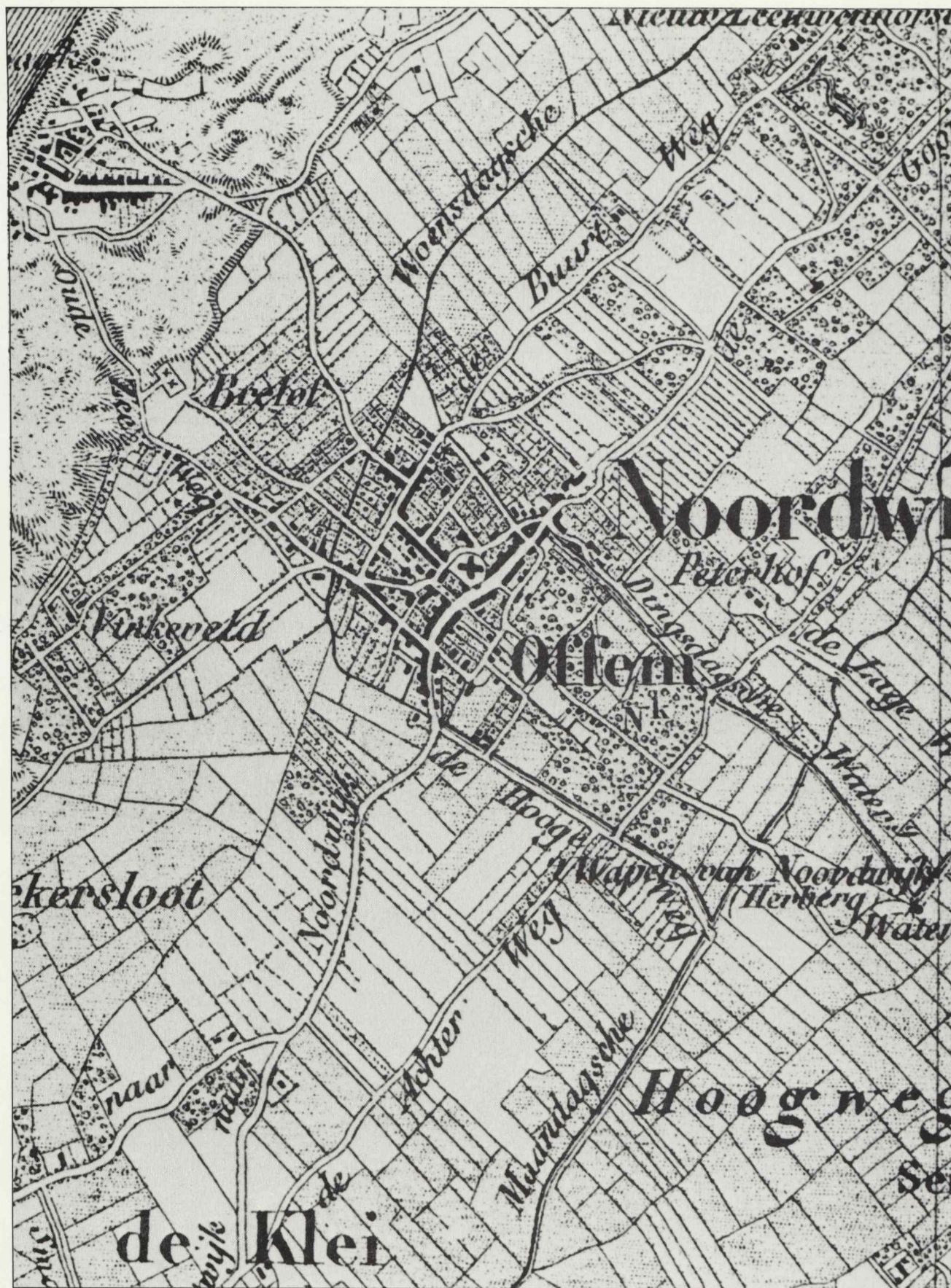

1.110519138008

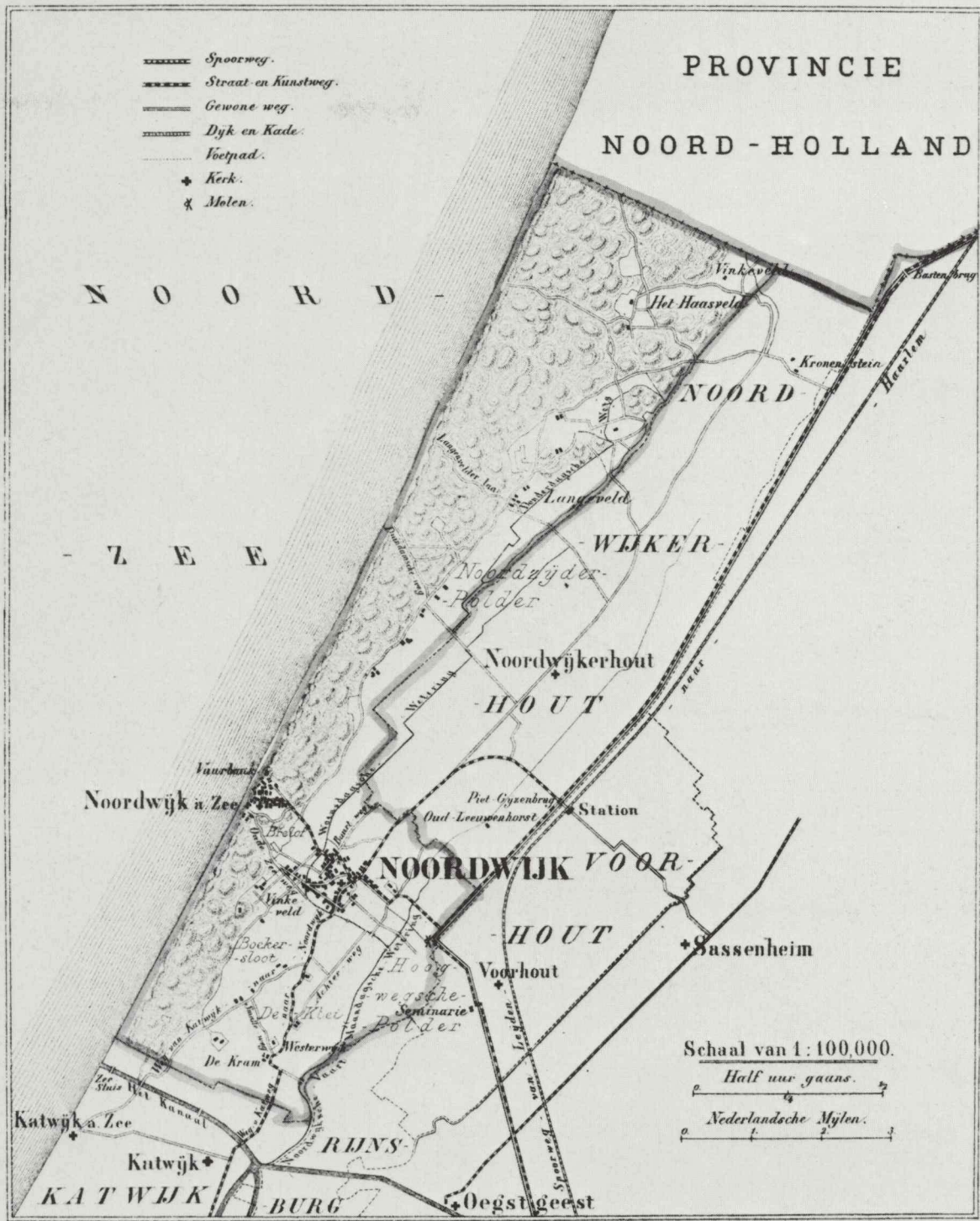
Afb. 2. Kadastraal Minuutplan gemeente Noordwijk, 1818, fragment.

Afb. 3. Topografische en Militaire Kaart van het Koninkrijk der Nederlanden, 1973 (facsimile herdruk van 1850-1851), blad 30, fragment.

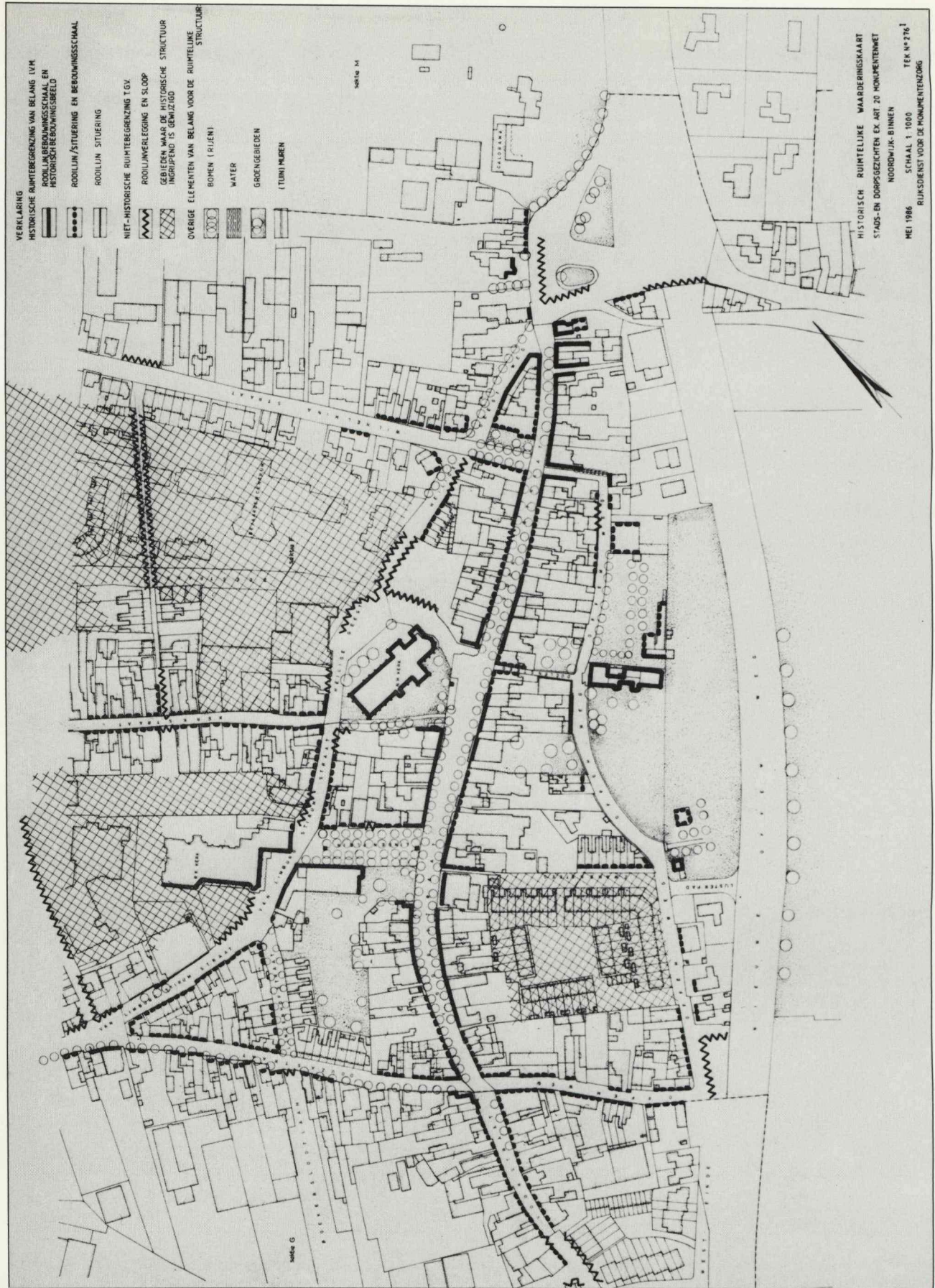
Getekend door J. Kuyper.

3576 Buiders. 3300 Inwoners.

Uitgave van Hugo Suringar te Leeuwarden.

Afb. 4. J. Kuyper, Gemeente-atlas van Nederland, 1867, provincie Zuid-Holland, gemeente Noordwijk.

Afb. 5. Historisch-ruimtelijke waarderingskaart, 1986.